

PRIJETNO DRUŽENJE STAREJŠIH ČLANOV LGD!

Lija Šušteršič

Ljubljansko geodetsko društvo je tudi ob tokratnem koncu koledarskega leta organiziralo strokovno ekskurzijo za svoje starejše člane. Cilj potepanja so bili izbrani kraji na Krasu in v Vipavski dolini. Ne morete se zamisliti lepšega strokovnega izleta starejših članov in njihovih simpatizerjev, kot je bil tisti v četrtek, 20. oktobra 2011.

Že ob odhodu avtobusa iz Ljubljane je deževalo, vendar ni to nas, geodetov, ki smo v dolgoletni službi izkusili vse vrste vremena, prav nič motilo, kar potrjuje podatek, da se je od prijavljenih 49 izleta udeležilo kar 42 članov, članic in simpatizerjev LGD. Opravičeno so manjkali trije, dve sta zamudili odhod (čeprav smo tudi mi malo zamujali), dva pa sta izostala neopravičeno.

Najprej torej odhod proti Primorski! Napovedani so bili strahotna burja, dež, grmenje in celo sneg. Neustrašni geodeti smo kljub neobetavnim napovedim pogumno krenili na pot in dan se je izkazal za fantastičnega. Že na začetku vožnje je postalo prijetno. Gospa Pirnatova nam vselej pripravi svoje izvrstne domače dobrote, ki so kar prehitro poniknile v želodčke. Postreženi smo bili tudi z doma narejeno pijačo.

Po slabi uri vožnje smo se pripeljali na naš Kras, kjer nam je dr. Toni Prosen podal jedrnato predavanje o prizadevanju domačinov in nekaterih strokovnjakov iz Ljubljane za ohranitev kraške arhitekture in krajine. Zelo zanimivo poročanje.

Naša prva postojanka je bil Križ pri Sežani. Tam nas je čakalo presenečenje, za katerega sva vedela samo Miloš in jaz. Sprejel nas je namreč geodet Slavko Umek, ki smo ga večina poznali, saj je bil dolgoletni »šef« na katastru v Sežani. Z ženo Milojko, sinom in snaho pridelujejo grozdje in ga spreminjajo v odlični teran, ki smo ga več kot le poskusili. Res je izvrsten, brez pretiravanja. Seveda smo ga nekaj tudi kupili. Po kratkem postanku ob prigrizku in pijači ter kavici smo morali naprej, saj smo imeli pred seboj še pester spored.

Slika 1: Dobrodošlica pri Umekovih

V Tomaju smo se ustavili kar na cesti in hitro skočili v Kosovelovo domačijo, kjer nas je pričakala prijetna gospa z bogato pripovedjo o Srečku Kosovelu in njegovih, ki jih je osebno poznala. Tako malo sem vedela o tem pesniku, saj je umrl zelo mlad, da sem bila res vesela predstavitve.

Slika 2: V Kosovelovi hiši

Pot smo nadaljevali do Štanjela. Kljub dežju smo se oboroženi z dežniki povzpeli na grad. Tam nas je pričakal vodnik, domačin iz Štanjela. Zelo izvirno, torej iz prve roke, nam je pripovedoval o nastanku naselja in tamkajšnjem življenju. Sedaj je v njem ostalo zelo malo ljudi, predvsem starejših. Kljub grmenju in dežju smo si ogledali kar tri objekte in okolico. Bilo pa je tudi precej hladno, saj je termometer kazal 2°C.

Slika 3: V štanjelski hiši

Pa kaj bi to! Pogumno smo se odpeljali proti Erzelju, kjer nas je pričakala Miška. Kakšna Miška? To je deklinški priimek naše poznane geodetinja v Ajdovščini, ki je tu doma, ima pa še dve sestri! To je tudi ime poznane vina Miška, ki ga pridelujejo! Torej nas je čakala pokušina vin. Poskusili smo tri vrste: rebulo, zelen in refošk. Na koncu pa smo poskusili tudi mošt, seveda vse s pršutom in sirom, pa tudi domači kruh je bil zraven. Vsa vina so bila izvrstna, zato smo jih ustekleničena tudi kupili za domov. Naše razpoloženje se je razplamtelo, dobilo spodbudo v mami mladega gospodarja in zapeli smo kar nekaj slovenskih narodnih pesmi. Bilo je res prijetno, saj nismo bili z ničimer obremenjeni.

Po kratki vožnji smo prispeli v Vipavo, kjer nam je domača vodnica kar iz avtobusa pripovedovala o mestu, popeljali smo se celo do Vipavskega Križa in nazaj čez Ajdovščino do Vipave, kjer smo si ogledali film o teh krajih in ljudeh.

Slika 4: Pokušina vina v kleti Miška pod vodstvom mladega gospodarja

Slika 5: Skupinska slika za spomin na prijazen sprejem in odlična vina v kleti Miška

Po tako bogatem dnevu smo si nedvomno zaslužili topel obrok. Zavili smo v Vipavski hram, kjer so nam takoj postregli z vročo juho, ki se je zelo prilegla, in seveda tudi z okusnim nadaljevanjem. Ko smo pa dobili krožnik s sladico – violino, narisano s čokolado, in izvrstno tortico –, se mi je utrnila misel, da je življenje kot violina, ki pa nam danes posebno lepo igra.

Slika 6: V Vipavskem hramu

Ob živahnem klepetu po poznem obedu se je tiho približevala ura odhoda proti Ljubljani. Kljub burji, ki je pihala v sunkih tudi 120 km/h (pisalo ob cesti), in snegu, ki nas je pričakal na Ravbarkomandi in nas spremljal do Ljubljane, nas je naš izvrstni, neustrašeni šofer varno pripeljal do Ljubljane.

Vsi veseli in srečni po uspešnem dnevu smo bili enotnega mnenja, da smo spet doživeli odlično ekskurzijo, in zadolžili Miloša tudi za prihodnje leto, ko se bo ekskurzije udeležilo še več starejših geodetov, morda bo potreben celo večji avtobus.

Ker pa z vsakoletno ekskurzijo zaznamujemo tudi konec leta, je Miloš v avtobusu zaželel vsem vse lepo v prihajajočem letu. Tudi sama bi rada izkoristila priložnost in vsem, ki berete ta članek, zaželela, da bi nam tudi v letu 2012 violina življenja lepo igrala.

Dober glas seže v deveto vas, pravi pregovor. Če je bilo dobro, povej naprej, če ti ni bilo všeč, pa zadrži zase! POVEDALA SEM NAPREJ, torej ...

Vtise spravila na papir: Lija Šušteršič

Foto: Dušan Šušteršič

DRUŠTVO GEODETOV GORENJSKE IZLET PO POTEH SOŠKE FRONTE IN V GORIŠKA BRDA

Bogdana Šuvak

Sedemnajstega junija smo se odpravili na enodnevni izlet po poteh Soške fronte in v Goriška brda. Z avtobusom smo se odpeljali od Kranja proti Kranjski Gori, Trbižu, Predilu, do Loga pod Mangartom in naprej po dolini Soče. Naša prva postaja je bila trdnjava Kluže.

Slika 1: Trdnjava Kluže

Kluže stojijo pri Bovcu, globoko nad najožjim delom soteske Koritnice. Prvotna beneška trdnjava je bila postavljena v drugi polovici 15. stoletja za obrambo pred Turki. Benečani so bili leta 1509 pregnani in Kluže so prešle v avstrijske roke.

Utrdba je imela pomembno vlogo v francoskih vojnah, leta 1797 pa je bila požgana. V letih 1881 in 1882 so jo postavili na novo. V prvi svetovni vojni je bil tu sedež avstro-ogrske garnizije tik za frontno črto.

Mogočne zidove danes prerašča zelenje, notranjost pa je urejena kot muzej, ki opisuje zgodovino območja.

Slika 2: Člani društva 1313

Slika 3: Ofcir je z veseljem nazdravil z nami

Ko smo prispeli v bližino trdnjave, nas je pričakalo Društvo 1313 in izvedlo »performans« prve svetovne vojne. Hudomušno so nam predstavili takratno življenje in nam postregli z vojaško malico.

Društvo je ustanovila majhna skupina zanesenjakov, ki so se in se še vedno ukvarjajo z zbiranjem predmetov iz prve svetovne vojne. Od samega začetka je ljubiteljsko, čeprav se člani lotevajo dela skrajno strokovno in odgovorno.

Pot smo nadaljevali proti Kobaridu in naprej po ozki slikoviti cesti do Kolovrata. V Kobaridu se nam je pridružil »stric Tone« (tako mu pravijo domačini) in nam kot dober poznavalec obdobja prve svetovne vojne (Soške fronte) predstavil takratno dogajanje.

Odpravili smo se na Kolovrat – greben Kolovrata je prehodno območje med zgornjim Posočjem na slovenski strani in Benečijo na italijanski strani, na njem je urejen muzej na prostem. Od tod se odpira lep razgled na nekdanje bojišče od Krnskega pogorja do Svete gore in Furlanske nižine. Tu so poveljniška in opazovalna mesta, mitraljezni in topniški položaji ter mreže strelskih in povezovalnih jarkov. Objekti tvorijo sistem tretje obrambne črte, ki so ga med prvo svetovno vojno zgradili Italijani. Ob poznavalski razlagi strica Toneta zvedeli veliko novega in zanimivega.

Slika 4 : Razlaga strica Toneta

Slika 5: Postanek pred rovi

Slika 6: Sprehod po rovih in jarkih

Polni vtisov smo se odpravili naprej po dolini v Goriška brda. Ustavili smo se pri razglednem stolpu, ki je osrednja točka Goriških brd.

Slika 7: Z nami je bil tudi kitarist

S poznim kosilom v prijetnem ozračju smo zaključili izlet in se v večernih urah dobre volje smo odpravili proti Gorenjski. »Super, kdaj in kam naslednji izlet?« smo se spraševali.

Poletje je kar hitro minilo, zakorakali smo v jesen in pred nami je bil nov izziv. Kam nas bo tokrat zanesla pot, smo premišljevali. Odločitev ni bila težka. Morje, saj se nam obetajo lepi in topli dnevi in super bi bilo vdihniti malo morskega zraka pred zimo, skočiti v morje in se ob zvokih dalmatinske glasbe z ladjo popeljati po prekrasnih zalivih jadranske obale.

Zapisala in pripravila: Bogdana Šuvak, predsednica društva

DRUŠTVO GEODETOV GORENJSKE NA GOLEM OTOKU IN OTOKU GRGUR

Bogdana Šuvak

Tako kot na spomladanskem izletu je bila udeležba tudi tokrat številčna. Z Gorenjske smo se v zgodnjih jutranjih urah odpeljali proti Ljubljani in naprej proti hrvaški meji, nato na otok Krk, kjer nas je v mestu Krk čakala barka, ki nas bo odpeljala na Goli otok.

Slika 1: V mestu Krk

Že ko smo se odločili za to destinacijo, smo vedeli, da bo izlet zanimiv, a si vseeno nismo predstavljali, koliko novega in zanimivega bomo zvedeli in videli. Vodil nas je Radovan Hrast, dvakratni zapornik na Golem otoku ter avtor knjig Čas, ki ga ni in Viharnik na razpotjih časa.

Radovan se nam je pridružil v Ljubljani. Že ko je vstopil na avtobus in nam predstavil, kako bo potekal naš izlet, kaj vse nam bo pokazal in povedal, smo bili presenečeni in navdušeni. Precej drugače je poslušati o stvareh, ki jih vidiš, ali pa gledati stvari, ki ti jih nekdo razlaga. Naš pričevalec je pred nami razgrinjal svoje življenje, stiske in dileme, neuresničene sanje in svoj pogled na današnje življenje, porojen iz izkušenj.

V mestu Krk smo se vkrcali na ladjico. Odpluli smo proti Golemu otoku, uživali v prekrasnem vremenu, ob vinu in ribah, ki so nam jih pripravili na ladji, in se ob dalmatinski glasbi prepustili plovbi. Ozračje je bilo enkratno, lesketajoče morje, galebi, ki so nas obletavali, in pogledi na čudovite zalive so nas napolnili z energijo.

Slika 2: *Bilo je lepo*

Slika 3: *Ogled Golega otoka*

Pristali smo na Golem otoku. Radovan Hrast nas je popeljal po njem. Naša vprašanja kar niso hotela usahniti, enako velja za pripovedi in razlage našega vodnika.

Slika 4 : Gledali in poslušali smo, Radovan Hrast v sredini

Slika 5 : Radovan Hrast

Odpluli smo še na otok Grgur. V zalivu, kjer smo pristali, smo si vzeli še nekaj časa za kopanje, saj je bilo morje kljub jesenskemu času toplo.

Hitro je prišel čas za odhod. Na ladjici so nam postregli s kosilom – rib seveda ni manjkalo –, tako smo zadovoljni in dobre volje pluli nazaj proti Krku. Še kratek postanek v mestu Krk, nato pa v večernih urah z avtobusom proti domu.

V Ljubljani smo se od Radovana poslovili ter mu polni novih spoznanj in odkritij seveda zaželeli SREČNO in HVALA.

Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila vsem, ki se udeležujete naših izletov in poskrbite, da se imamo vedno lepo, da se družimo in zabavamo.

Zapisa in priprava: Bogdana Šuvak, predsednica društva

IZLET CELJSKEGA GEODETSKEGA DRUŠTVA NA ČEŠKO

Polona Muha

Celjsko geodetsko društvo si je za letošnje jesensko strokovno ekskurzijo izbralo tridnevni izlet na južno Češko.

V zelo zgodnjih jutranjih urah smo se 30. septembra 2011 dobre volje zbrali na avtobusu v Celju in Žalcu. Pot nas je vodila po avtocesti prek mejnega prehoda Šentilj, skozi avstrijsko Štajersko do mejnega prehoda Kleinhaugsdorf, kjer smo vstopili v češko pokrajino Moravsko.

Prvi postanek za ogled na Moravskem je bilo zgodovinsko mesto Znojmo. Ena izmed znamenitosti tamkajšnje stavbne kulture je mestni stolp, zgrajen v 14. stoletju. Njegova posebnost je zelo lepa in daleč naokrog vidna streha. Ogledali smo si tudi znamenite mestne katakombe. Danes so urejene za turistične ogledе, v srednjem veku pa so bila v njih skladišča za živež. Nekdanji prebivalci so si pod domovi skopali kleti, jih z leti povezali s predori, tako da je pod površjem nastalo pravo podzemno mesto. Katakombe so imele svoj sistem zračenja in ogrevanja v povezavi z dimniki v hišah na površju, tako da so se ljudje lahko v njih, med vpadi tujih vojska, skrivali tudi več dni.

Naslednji postanek avtobusa je bil v še bolj znanem srednjeveškem mestu južne Moravske – Telču.

Glavna znamenitost Telča je mestni trg s čudovitimi gotskimi pročelji, ki tesno zapirajo zelo lep in prostoren trg. Staro mestno jedro je na Unescovem seznamu svetovne kulturne dediščine in je vsekakor vredno ogleda.

Slika 1: Telč

Slika 2: Znojmo

Popoldne istega dne smo se na poti do Čeških Budejovic ustavili v vintoci, kjer smo poskusili mlado vino ali »burčak«. Bela vina, ki nam jih je v pokušino ponudil mlad češki vinogradnik, so se nam (od slovenskih dobrih vin razvajenim popotnikom) zdela zanimiva. Rdeče vino pa

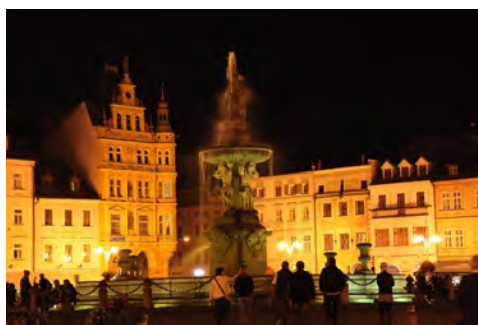
našim brbončicam nikakor ni bilo všeč. Kljub temu smo bili z degustacijo zadovoljni in na koncu zapeli En hribček bom kupil in trsek sadil ...

V Čeških Budejovicah smo opravili tudi strokovni del ekskurzije – obisk katastrskega urada. Katastrski urad v Čeških Budejovicah je eden izmed štirinajstih regionalnih uradov. Češka državna geodetska služba pa je državljanom dostopna še v sto petih geodetskih pisarnah s sedeži v večjih mestih.

Češki kolegi so nas kljub pozni popoldanski uri prijazno sprejeli in nam pripravili kratko predavanje v angleškem jeziku o organiziranosti češkega katastra.

Slika 3: Na katastrskem uradu

Slika 4: Češke Budejovice ponoči

Naslednji dan smo si ogledali dva znamenita češka gradova. Prvi se je v meglenem jutru skrival Hlubuka – najbolj znan grad na Češkem, zgrajen na skali nad mestecem Podhradi. V pisnih virih je omenjen že leta 1285. Zasnovan je podobno kot windsorski – v obliki podaljšanega pravokotnika z dvema dvoriščema in več kot desetimi stolpi. V obliki, kot ga vidimo danes, je bil dograjen leta 1863. Današnjim obiskovalcem s svojo veličastno zunanjo podobo in izredno lepimi sobanami kaže na tri stoletja trajajočo slavno dobo Schwarzenberkov – gospodov s Hluboke.

Slika 5: CGDjevci pred gradom Hluboka

Naslednji je bil grad Zvikov, ki stoji na izjemni lokaciji sotočja Vltave in Otave in ki so ga tudi začeli graditi v 12. stoletju. Po sprehodu skozi prazne grajske sobane, kjer smo se navzeli patine preteklih časov, je bil že skrajni čas, da občutimo tudi nekaj današnje Češke. Sledil je dolgo pričakovani ogled najbolj znane češke pivovarne Budweiser. Odlično svetlo pivo Budweiser Budvar tu varijo že sedemsto let. Danes velja za najbolj znano češko blagovno znamko in se iz tega mesta odlično prodaja po vsem svetu.

Okušanje piva smo CGDjevci ob in po večerji nadaljevali v mestni pivnici Masne Kramy. Za pod zob tudi tokrat ni manjkala klasična svetovno znana jed iz češke kuhinje – kruhovi cmoki oziroma »houskove knedliky«.

Slika 6: Pogled z gradu Zvikov na Vltavo

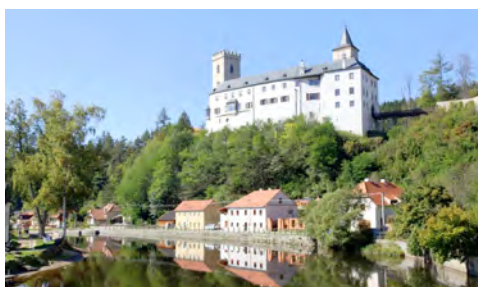

Slika 7: V pivnici je bilo veselo

Prehitro je prišel zadnji dan izleta, ki smo ga začeli z obiskom čudovitega svetovno znanega mesteca Češky Krumlov. Razkropili smo se po ozkih ulicah in umetniških trgovinicah za lepo vzdrževanimi starimi pročelji, opravili še zadnje nakupe ali pa si, v eni izmed mnogih kavarnic, privoščili kavo ob pogledu na vrvež množice turistov. Pot proti domu smo prekinili s postankom za ogled gradu Rožnberk, ki se z lepim renesančnim okrasjem na pročelju mogočno bohota na vzpetini nad Vltavo.

Slika 8: Češky Krumlov

Slika 9: Grad Rožnberk

Tik pred prihodom avtobusa v Slovenijo sta nas Jože in Marjana presenetila in postregla z malico iz prtljavnika – odličnim savinjskim želodcem. Da je bila mera polna, smo ga še zalili, tokrat z odličnim mladim vinom, dozorelim v Tonetovih sodih, ter tako veseli in zadovoljni sklenili letošnji izlet.

Zapisała: Polona Muha

Fotografije: Mladen Stanojevič

DANICA TOMASOVIĆ – IN MEMORIAM

1953–2011

Danica Tomasović se je na geodetski upravi v Ljubljani zaposlila leta 1975. V službo je bila sprejeta tudi zaradi lepe pisave, ki je imela takrat pri geodetih večji pomen kot v današnji dobi računalništva. Bolj kot po omenjeni lastnosti pa si jo bomo zapomnili po sposobnosti za delo s strankami. To delo je opravljala z veseljem. Zнала je prisluhniti ljudem, razumeti njihove težave in jim svetovati.

S svojim odnosom do strank je skrbela tudi za ugled geodetske uprave. Prijazna državna uprava zanjo ni bila le prazna beseda, zato pohvale na njen račun in račun sodelavcev v sprejemni pisarni, ki jo je vodila, niso bile slučajne. Med številnimi vpisi v knjigi pripomb in pohval je bila zelo vesela Dušice Kunaver, ki je zapisala: *»K vam sem prišla po pojasnilo glede zemljišča okrog hiše. Naletela sem na nadvse prijazne uslužbenke. Gospa Danica Tomasović mi je pojasnila vse nejasnosti. Izdala mi je dokument, iz katerega je možno vse razbrati. S presenečenjem sem ugotovila, da je vse to brezplačno. V današnjih časih, ko državljani mislimo, da se samo z denarjem da kaj narediti, je delo vaše ustanove prijetno presenečenje. Tudi prijaznost je tista, ki jo vsi nadvse pogrešamo. Pri vas je to zares nekaj dobrodošlega. Vse najlepše vam želim«.*

Danica je bila priljubljena tudi med sodelavci. Ljudi okoli sebe je sprejemala z nasmehom in odprtimi rokami, jim svetovala, če so imeli strokovne ali osebne težave. Vsem je želela le dobro.

Med njeno odsotnostjo smo jo zelo pogrešali. Dokaz za to so številna srečanja in pogori s sodelavci. Veliko optimizma je bilo v njej, zato smo vsi upali, da bo kmalu ozdravela in se vrnila v sprejemno pisarno. Bolezen pa je bila močnejša.

Danici smo lahko hvaležni za vse, kar je storila za nas sodelavce in za geodetsko upravo. S svojimi pozitivnimi lastnostmi se je zapisala v naš spomin in spomin mnogih strank.

Janez Urh

MATEJA SIRK FILI – IN MEMORIAM

1966-2011

Pred osmimi leti je Mateja sodelavki, ki se je – prav tako kot sedaj ona sama – veliko prezgodaj poslovila od nas, v slovo napisala: »Z besedami je človeka tako težko, pravzaprav nemogoče opisati. Niti ni mogoče podoživeti trenutkov, ki smo jih prebili skupaj. Sploh pa – zakaj bi to počeli? Besede so besede. Tisto, kar nosimo v sebi, pa je tako zelo osebno in individualno.«

In prav to so misli, ki se mi porodijo, ko pomislim na Matejo in jo poskušam opisati z nekaj besedami. Toliko je vsega, da je to resnično nemogoče. In kot je dejala sama – pomembno je tisto, kar nosimo v sebi. Pomembne so sledi, ki jih človek pusti v nas! Njeno življenje je bilo sicer res veliko prekratko, zato pa je bilo toliko bolj polno in bogato.

Na geodetski upravi se je Mateja zaposlila leta 1989 in geodetski pisarni v Tolminu ostala zvesta do svoje prezgodnje, tragične smrti. Bila je samosvoja in posebna, hkrati pa preprosta, dostopna in prijazna. Moral si jo imeti rad.

Skoraj ni bilo področja, ki bi ji bilo tuje. Šport je imel v njenem življenju poseben prostor. V njem je preizkušala ter odkrivala svoje sposobnosti in svoje meje. Pravzaprav samo sebe. Tudi nam, svojim sodelavcem in prijateljem, je z doživetimi opisi odstrla vrata v ta svet. Na poseben, njej lasten način je doživljala svet glasbe. Bila jo je sposobna doživeti tako globoko, da jo je ganila do solz. Pripovedovala nam je tudi o mnogih knjigah, ki jih je prebrala in so jo navdušile. Kot pivnik je srkala vase. Vse jo je zanimalo. Nikoli nisem mogla razumeti, kako si je lahko zapomnila imena vseh tistih znamenitosti, ki smo si jih ogledali na sindikalnih izletih ali izletih Primorskega geodetskega društva. Sama sem že naslednji dan pomešala ali pozabila večino imen.

Skupaj smo preživeli veliko lepih, pa tudi težkih trenutkov. Opravili smo ogromno dela. Od terenskih meritev, dokler smo na geodetski upravi še izvajali geodetske storitve, do vodenja in vzdrževanja podatkov zemljiškega katastra, nastavitve številk EMŠO, selitve v nove prostore pa do vzpostavitve registra in pozneje katastra stavb. Prav kataster stavb pa je področje, ki ga je v geodetski pisarni Tolmin vodila Mateja. Prestali smo popis nepremičnin in poskusni izračun

vrednosti nepremičnin. Velikokrat je bilo resnično težko, vendar se ni nikoli pritoževala. Prezela je svoj del odgovornosti in delo opravila po najboljših močeh.

Toliko je vsega, kar bi lahko še povedala o Mateji, pa vse besede tega sveta niso dovolj. Za njo ostaja velika praznina. S svojo milo naravo, odgovornostjo do dela in sodelavcev, spoštljivim odnosom do strank ter sočutjem do soljudi in vsega živega je pustila toliko sledi v vseh nas, da bo za vedno ostala del naših življenj.

Prepričana sem, da zadnje besede lahko izrečem v imenu vseh sodelavcev geodetske uprave, delavcev geodetskih podjetij, ki so izvajali storitve na območju geodetske pisarne Tolmin, in članov Primorskega geodetskega društva, ki so jo poznali. V čast nam je, da smo imeli Matejo priložnost spoznati in z njo preživeti del časa, ki nam je dan na tem svetu. Zelo jo bomo pogrešali.

Jeni Makuc

OGU Nova Gorica - Geodetska pisarna Tolmin

PETER SVETIK – IN MEMORIAM

1933–2011

Drugo letošnjo septembrsko nedeljo, bil je sončen dan poznega poletja, nas je presenetila žalostna novica – Peter Svetik je odšel od nas. Nastalo praznino so poleg njegove družine še isti dan občutili njegovi prijatelji in znanci na praznovanju na GEOSS-u. Izgubili so vodjo projekta in najbolj zaslužnega človeka za izgradnjo tega pomnika. Izgubili so geodetska stroka in služba, prostorski planerji, informatiki in statistiki, novinarji in drugi. Bolezen, njegovo stalno spremljevalko, smo spremljali, sočustvovali in trpeli smo z njim. Pokazal pa nam je, kako se vseeno da živeti z boleznimi ter biti ob tem produktiven, prijazen in prijateljski. Poslovali smo se od razgledanega, izredno delavnega in razmišljujočega Petra – človeka, ki ni znal reči ne novemu bremenu, predvsem pa smo se poslovili od dragega kolega in prijatelja.

Svoje življenje je dobro in podrobno opisal v mnogih knjižicah, zelo izčrpno je predstavljeno tudi v Wikipediji. Iz revnih cerkljanskih strmin ga je pripeljal v Ljubljano čas obnove tedaj porušene domovine. Poznal in živel je vse tedanje stiske in pomanjkanja ter način, kako so ga kot Primorca sprejeli sošolci v Ljubljani. Kot takrat mnogim mladim je bila tudi njemu usojena, bolje rečeno določena, tehnična usmeritev za potrebe obnove. Določila mu je šola in poklic geometra. Želel pa je študirati slavistiko – želja in hrepenenje po tem in po pisanju ga nista nikoli zapustila in sta tudi trajno zaznamovala njegovo življenjsko pot.

Postal je odličan geodet, a s srcem, mislimi in delom še organizator, kronist svoje in drugih strok, družboslovec, novinar in pisatelj. Uredil je množico kart in dokumentov že za potrebe tedaj nastajajočega prostorskega plana Slovenije, izdelal in uredil je mnogo strokovnih publikacij, učbenikov, monografij in podobnih izdelkov. Soupravljal je Geodetski zavod SRS v tedanji gospodarski reformi. Takrat, sredi šestdesetih let, je odšlo veliko kolegov v tujino, tudi zaradi Petrovega prizadevanja pa so mnogi ostali v stroki in svetu zavoda. S Štefko, strokovno kolegico, sta si takrat ustvarila družino in dobila sina.

V sedemdesetih letih je geodetsko stroko dopolnil in zamenjal z nalogami na področju prostorskega planiranja in z zbiranjem podatkov o slovenskem prostoru ter družbenem in socialnem razvoju. Izkušnje je pridobival in učil druge v Biroju za regionalno prostorsko planiranje in pozneje na

Zavodu za družbeno planiranje. Strokovno in tudi sicer je uspešno sodeloval pri pridobivanju kartografskih osnov iz tedanjega vojno-geografskega inštituta.

Spet je bilo treba v šolo – ob delu, so rekli takrat. Postal je geodetski inženir in pozneje še diplomirani univerzitetni ekonomist. To ga je vodilo tudi na delo v gospodarskih združenjih, uresničil je željo po delu v novinarstvu ter se pozneje spet vrnil v geodetko stroko in informatiko. Vseskozi je deloval v geodetskem in drugih društvih, samoupravnih interesnih skupnostih, krajevni skupnosti Poljane in drugje. Kot »prostorski informatik« je deloval tudi v tedaj ustanovljenem in prehitro ukinjenem Centru vlade SRS za informatiko in družbeni sistem informiranja ter nato ponovno na geodetski upravi. Vmes pa je pisal, komentiral in organiziral ljudi za nove naloge. Danes, ko si na računalniku lahko pogledamo tri izvedene karte planeta in naše države ter določimo lego vsake stavbe ali parcele, večina ne ve, da smo veliko tega s Petrom in statistiki naredili v času, ko ni bilo take opreme (ROTE, centriodi ipd.). Njegov kartografski opus in izdelki, ki so bili narejeni še brez računalniške podpore v sedemdesetih ter na začetku osemdesetih let, so odlični za tisti čas in za danes.

Bi je dober in ploden novinar. Tudi če tega ni stalno počel poklicno, nas je s svojimi sporočili v medijih opozarjal na napake in potrebne spremembe ter kritično razmišljal o naših skupnih zadevah.

Posebej naj omenim, kako žalostni smo bili njegovi geodetski kolegi in prijatelji, ki smo se družili vsak junij v Retečah – letos Petra ni bilo, opravičil se je. Nič hudega, je dejal, samo nekam slabo se počutim. Bali smo se zanj, nismo pa pričakovali najhujšega.

Kako na kratko in razumljivo opisati delo Petra Svetika? Slovenski narod in država imata svoje geometrično središče Slovenije – GEOSS, imata geodetsko zbirko in z njo spomine na Valvasorja na Bogenšperku, enega vsebinsko najboljših prostorskih ali geografskih informacijskih sistemov v svetu, spoštovanja vredno tematsko kartografijo in dobre grafične opreme knjig ter predstavitev. Vse to je vse dobro opisano v Petrovih zapiskih in kronologijah. Marsičesa ne bi bilo, marsikaj bi dobili pozneje, če ne bi med nami živel in ustvarjal Peter Svetik.

Peter je imel rad svojo družino in je bil ponosen nanjo. S prijetnim žarom je pripovedoval o vnukih in vnukinji in ti so v njem videli vzornika. Precejšen del skupnega življenja sta z ženo prebila v čudoviti kostelski pokrajini. Tudi tu je pustil pomembne sledi. Pomagal je pri njenem odpiranju in uveljavljanju. Pisal je tudi o tem, ljubil je svojo drugo domačijo in kraj, z veseljem je govoril o napredku in z žalostjo o hitrem zaraščanju tega konca naše domovine.

Peter je načrtoval in zgradil veliko novih strokovnih in drugačnih poti ter izkrčil marsikateri zaraščen in strokovno zapuščen laz. Ne bomo dovolili, da se njegove poti in plodna polja in z naporom odprti prostori ponovno zarastejo.

Dragi prijatelj Peter! S teboj nam je bilo lepo!

Tomaž Banovec

PETRU V SLOVO

V soboto, 17. septembra 2011, smo se poslovili od kolega in prijatelja Petra Svetika. Ob grobu so spregovorili predstavniki organizacij in društev, v katerih je Peter prostovoljno deloval, o njegovi življenjski in strokovni poti pa Tomaž Banovec kot njegov prijatelj. Pogrešali pa smo tako predstavnike državnih organov, v katerih je Peter v 40-letnem delu zapustil izjemno strokovno dediščino, kot predstavnike geodetskih združenj, v katerih je dejavno sodeloval.

Za njegov odhod sem izvedel na dan, ko je zaprl oči. Zavrtel sem nekaj telefonskih številka njegovih prijateljev, pa tudi državnih organov in geodetskih organizacij, v pričakovanju njihovega odziva v tisku. Sam pa sem se odločil, da iz osebnega spoštovanja ter zaradi dolgoletnega sodelovanja v geodeziji in prostorskem planiranju opišem Petrov prispevek na obeh področjih.

Petra sem spoznal leta 1964 na Geodetskem zavodu SR Slovenije (GZ SRS), torej v obdobju, ko je geodetsko stroko zajela kriza zaposlovanja, ki je bilo omejeno na delo na zemljiškem katastru, ta pa je po povojnih lastninskih merilih izgubljal pomen. Hkrati so se odpirala nova področja uporabe geodetskih podatkov, za kar pa na upravnem vrhu (GU SRS) ni bilo razumevanja. Vrstniki takratne »nove generacije« geodetov, med katere je nedvomno sodil tudi Peter, smo ocenili, da so nujne spremembe na zakonodajnem, vsebinskem in tehničnem področju ter da je treba vzpostaviti stike s potencialnimi uporabniki vseh geodetskih podatkov, ki jih ponujajo osnovni kartografski in fotogrametrični prikazi ter evidence zemljišč. V ožjem krogu sodelavcev je Peter prevzel področje podatkovnih osnov in pričelo se je moje tridesetletno strokovno sodelovanje z njim. Ko danes iz te časovne oddaljenosti razmišljam o takratnih »trenutkih odločitve«, s ponosom ugotavljam, da nam preboj ne bi uspel, če ne bi vzpostavili sodobne podatkovne podlage o zemljiščih in objektih, ki so geodeziji odprli vrata na zakonodajno in upravno področje, geodetom omogočili, da so zasedli vodilna mesta v državni upravi, ter opredelili geodetsko stroko kot enakopravno z drugimi prostorskimi strokami. Med nosilci teh sprememb gre Petru pomembna vloga. Naj omenim le najbolj pomembne novosti:

- V letih 1965–1967 smo pristopili k pripravi evidenc o zgradbah, komunalnih napravah in omejitvenih dejavnih v prostoru, pomembnih za področje urbanizma. GZ SRS je takrat izdal *Atlas geodetskih izmer v Sloveniji*, v katerem so bila označena območja, za katera ni bilo geodetskih osnov za načrtovane posege v prostor, pozneje pa je GZ SRS na podlagi zakona in republiškega programa za to področje vodil projekt *Geodetske osnove v regionalno-prostorskem planiranju*. Po zamenjavi vodstva na GU SRS pa so bile sprejete zakonske osnove za evidence o prostoru in pridobljena finančna sredstva za njihovo vzpostavitev v letih 1967–1969.
- Na teh temeljih se je pod Petrovim vodstvom pristopilo k izdelavi »urbanske dokumentacije«, kot smo jo takrat imenovali. Vsebovala je zbirni pregled podatkov o objektih, komunalnih napravah, ulicah, cestah, parkih, zelenicah, hišnih številkah ter o mejah krajevnih skupnosti

in občin. Uporabniki so tako dobili celovite podatkovne osnove o naravnem in izgrajenem okolju, nujno potrebne za pripravo programov s področja urbanističnega načrtovanja.

- Vzporedno se je pristopilo k izdelavi regionalno-prostorske dokumentacije, ki je vključevala inventarizacijo in kategorizacijo kmetijskih in gozdnih zemljišč ter register posegov v prostor. Sledilo je sprejetje predpisov o izdelavi katastrov in registrov za ta področja, s katerimi je bila opredeljena vloga geodetov na novih področjih dela.
- Zveza geodetov Slovenije (ZGS) je v decembru leta 1968 organizirala posvet z naslovom *Nadaljnji razvoj geodetske dejavnosti v SR Sloveniji*. To je bil prvi javni nastop nove generacije geodetov, hkrati pa protest proti takratnim brezperspektivnim razmeram v stroki. Na tem posvetu je prav Peter nastopil s prispevkom *Naloga ZGS pri nadaljnjem razvoju geodetske stroke*.
- Sledil je preboj na uporabniška področja na ravni republike. Geodeti smo prevzeli vodstvo Zavoda SR Slovenije za regionalno prostorsko planiranje (prej Biro). Zaposlili smo strokovnjake s prostorskih področij in v okviru zavoda ustanovili dokumentacijski center pod Petrovim vodstvom. V takratnem glasilu ZGS je začel Peter objavljati republiške predpise in občinske odloke, ki so zadevali poseganje v prostor. Prispevek centra k vzpostavitvi dokumentacijskih osnov za izdelavo planskih dokumentov je omogočil, da smo dokaj hitro predstavili planske dokumente takratnim poslancem.
- V letu 1971 je bila objavljena *Študija o prostorskih informacijskih sistemih* (Tomaž Banovec, Milan Naprudnik, Peter Svetik).
- V letu 1972 je dokumentacijski center pripravil in objavil *Analizo urbanističnih programov občin*, začel izdajati Informacijski bilten RPP (Zavoda SR Slovenije za regionalno prostorsko planiranje) in zelene publikacije z analizami sektorskih programov s področij gospodarske, socialne in fizične strukture. S Petrovo zagnanostjo smo lahko v kratkem času pripravili *Poglavitne smotre in smernice za urejanje prostora*, ki jih je v letu 1973 sprejela Skupščina SR Slovenije. V uredništvu Aleša Šarca in Petra Svetika pa je izšla tudi publikacija, namenjena širši javnosti. Na tej podlagi smo v letu 1974 skupščini SR Slovenije predložili *Stališča o zasnovi policentričnega razvoja Slovenije*, za katera so poslanci »prižgali zeleno luč«. Po javni razpravi v občinah in samoupravnih interesnih skupnostih smo leta 1975 skupščini predložili v sprejem prvi planski dokument *Zasnova regionalno-prostorskega razvoja SR Slovenije*.

Z uvedbo sistema družbenega planiranja je bil Zavod SR Slovenije za regionalno prostorsko planiranje vključen v Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje kot eno od področij, med katerimi je imelo prednost družbeno-ekonomsko področje. Spoznanju, da je bilo prostorsko načrtovanje reducirano zgolj na oblikovanje splošnih izhodišč, je sledilo Petrovo in moje slovo od prostorskega planiranja in vrnitev na področje geodezije.

Poskus Zveze društev urbanistov Slovenije in Zveze geodetov Slovenije leta 1985 na seminarju z naslovom *Baze podatkov in metode uporabe za urejanje prostora*, na katerem sva s Petrom sodelovala s prispevkom, ki je utemeljeval potrebo po ponovni uvedbi prostorskega planiranja, ni uspel. In posegov v prostor še danes ne obvladujemo!

Peter je nadaljeval svoje delo v geodetski stroki. Na *Posvetu o znanstveno-raziskovalnem delu*

v *geodetski stroki* (1980) je v izvedbi Zveze geodetskih inženirjev in geometrov Jugoslavije ter Bosne in Hercegovine objavil izčrpen zapis z izvlečki 51 referatov in z oceno njihovega prispevka k razvoju stroke (GV, št. 1, 1980). Ob 40. obletnici delovanja Zveze geodetov Slovenije (20. geodetski dan, 1987) je Peter spregovoril na temo *Geodezija in kulturna dediščina*, ob 10. obletnici postavitve geodetskega obeležja na Krimu (2004) pa o *Kulturno-zgodovinskem pomenu geodetske stroke*.

Še bi lahko našteval vsebinska področja Petrovega delovanja, pa naj v nadaljevanju svojega spominjanja na njegovo delo omenim posebej zanimivo dejstvo, da bomo Petra pogrešali tudi kot »poklicnega« novinarja. Samo dva podatka. Časnik Delo je davnega marca 1961 objavil Petrov prispevek *Še o razmerah v podjetjih* (beri: v GZ SRS), v katerem opozarja »na zlorabljanje vodilnih, pri katerih se je čas ustavil in zavirajo razvoj«. Petdeset let pozneje (september 2011) je prav tako Delo objavilo njegov prispevek o kritičnih razmerah v slovenski družbi, kar je veljalo tudi za geodezijo.

Ne bom pisal o ugledu, ki si ga je Peter pridobil z izvedbo programov Vače, Bogenšperk, GEOSS, kajti o tem so obširno ob njegovem grobu spregovorili predstavniki lokalnih skupnosti. Svoj zapis bom končal s pozivom generaciji mlajših geodetov, da nadaljuje njegovo delo v skladu s *Stališči četrte regionalne konference o katastrih in infrastrukturi za prostorske podatke* (2010), v skladu s katerimi je treba državne geodetske službe prilagoditi sodobnim izzivom in nalogam ter vzpostaviti nacionalne baze prostorskih podatkov (Tomaž Petek, GV 55/3, 2011). Mar ta poziv ne spominja na Petrovo življenjsko delo?

Dragi Peter – osebno slovo!

Dolgo obdobje sva tesno sodelovala na področju geodezije in urejanja prostora. Nisva bila vedno enakih pogledov. Ti si zagovarjal čvrste podatkovne temelje, kjer ni kompromisov, medtem ko sem bil jaz vpet med stroko in odzivnostjo državnih organov na naše strokovne programe. Pred dvema letoma pa sva na izletu Ljubljanskega geodetskega društva na Goričko v avtobusu skupaj zabavala udeležence vsak s svojim spomini na terenske meritve pred petdesetimi leti. Nadaljevala sva z obujanjem osebnih spominov in si priznala, da so občasne razlike v najinih stališčih prispevale k uveljavljanju stroke. Stisnila sva si roke in se dogovorila za nadaljevanko na njegovem in Štefkinem domu v Fari ob Kolpi. Ko sem te junija 2011 obiskal v bolnišnici, si bil še vedno poln optimizma in ponovil vabilo na obisk, pa se žal ni izšlo. Nenadoma si se poslovil.

Peter, hvala ti za tvoj prispevek k razvoju in uveljavljanju geodetske stroke. Upam, da sem te vrstice napisal ne le v svojem imenu, temveč tudi v imenu številnih kolegov in kolegic, tudi tistih, ki jim ni uspelo udeležiti se zadnjega slovesa od tebe v Kostelu.